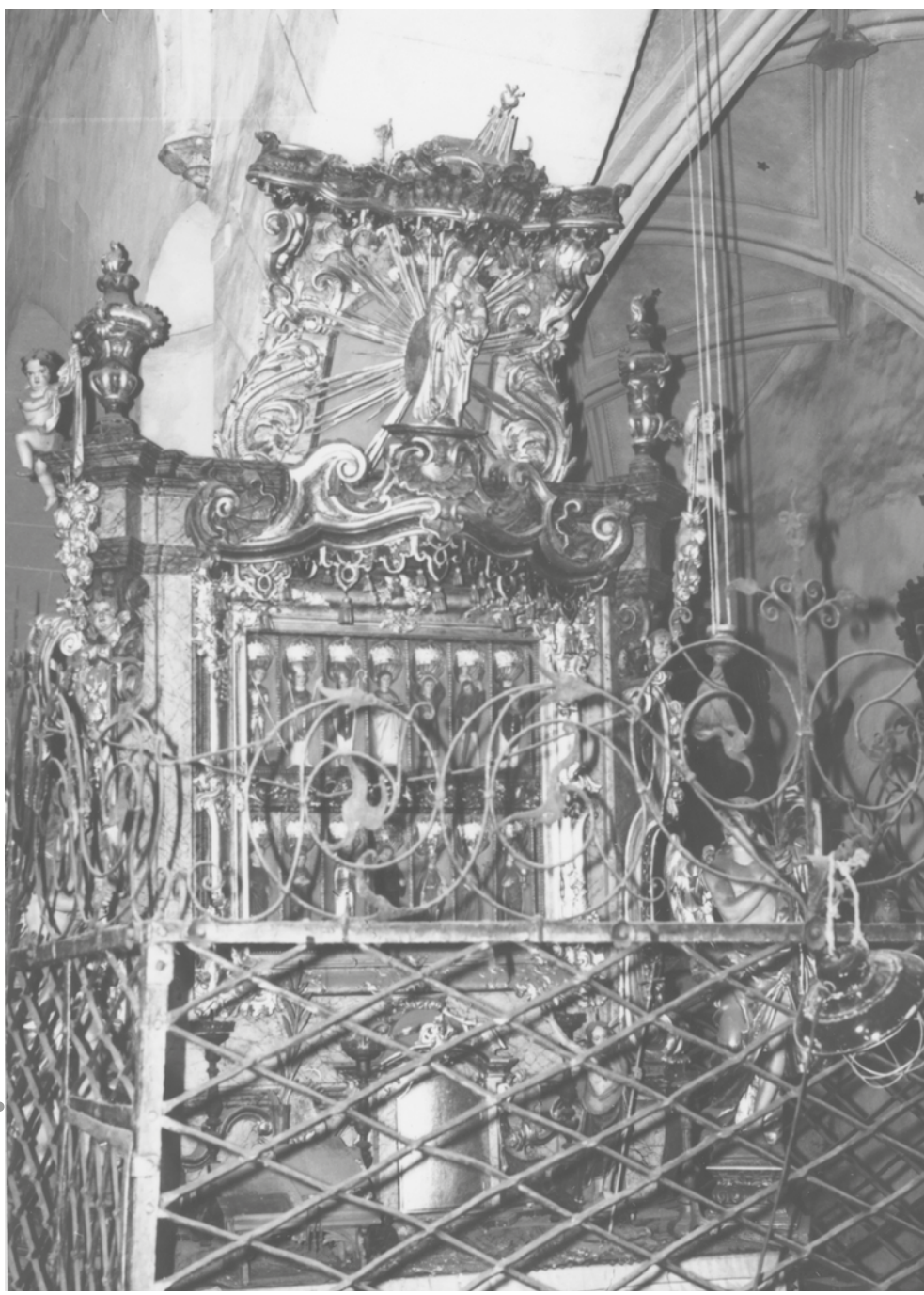
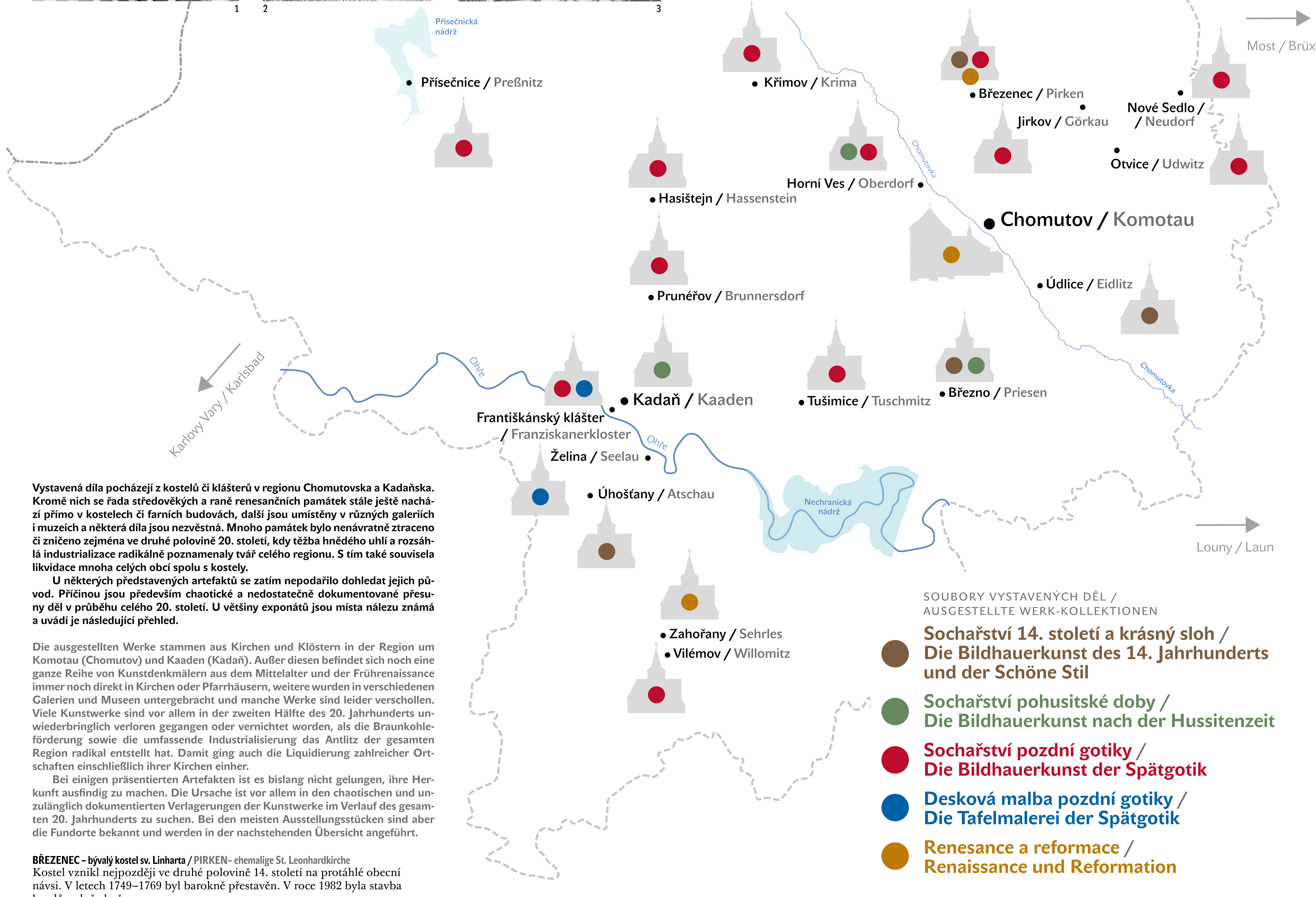

1. Madona z Března v barokním oltáři, kostel sv. Petra a Pavla v Březně u Chomutova, stav ze 70. let 20. století, foto NPÚ Ústí nad Labem / Madonna aus Priesen auf dem Barockaltar, Kirche der Hll. Petrus und Paulus in Priesen bei Komotau, Zustand aus den 70er Jahren des 20. Jahrhunderts, Foto Nationaldenkmalsamt Aussig
2. Barokní oltář Čtrnáctí sv. pomocníků se sochou Assumpcy z roku 1493, kostel Panny Marie a Čtrnáctí sv. pomocníků při bývalém klášteře františků-observantů v Kaadeni, stav před 1982, foto Oblastní muzeum v Chomutově / Barockaltar der Vierzehn Heiligen Nothelfer mit Statue der Mondschelmadonna aus dem Jahr 1493, Kirche der Jungfrau Maria und der Vierzehn Heiligen Nothelfer im ehemaligen Kloster der Franziskaner-Observanten in Kaaden, Zustand vor 1982, Foto Regionalmuseum in Komotau
3. Madona z Vilémova v barokním oltáři, kostel sv. Mikuláše ve Vilémově, stav ze 70. let 20. století, foto Biskupství litoměřické / Madonna aus Willomitz auf Barockaltar, St. Nikolaikirche in Willomitz, Zustand 70er Jahre des 20. Jahrhunderts, Foto Bistum Leitmeritz

Vystavená díla pocházejí z kostelů či klášterů v regionu Chomutovska a Kadaňska. Kromě nich se řada středověkých a raně renesančních památek stále ještě nachází přímo v kostelech či farních budovách, další jsou umístěny v různých galeriích i muzeích a některá díla jsou nezvězná. Mnoho památek bylo nenávrtně ztraceno či zničeno zejména ve druhé polovině 20. století, kdy téžba hnědého uhlí a rozsáhlá industrializace radikálně poznamenaly tvář celého regionu. S tím také souviselá likvidace mnoha celých obcí spolu s kostely.

U některých představených artefaktů se zatím nepodařilo dohledat jejich původ. Příčinou jsou především chaotické a nedostatečně dokumentované přesuny děl v průběhu celého 20. století. U většiny exponátů jsou místa nálezů známá a uvádí je následující přehled.

Die ausgestellten Werke stammen aus Kirchen und Klöstern in der Region um Komotau (Chomutov) und Kaaden (Kadaň). Außer diesen befindet sich noch eine ganze Reihe von Kunstdenkmälern aus dem Mittelalter und der Frührenaissance immer noch direkt in Kirchen oder Pfarrhäusern, weitere wurden in verschiedenen Galerien und Museen untergebracht und manche Werke sind leider verschollen. Viele Kunstwerke sind vor allem in der zweiten Hälfte des 20. Jahrhunderts unwiederbringlich verloren gegangen oder vernichtet worden, als die Braunkohleförderung sowie die umfassende Industrialisierung das Antlitz der gesamten Region radikal entstellte hat. Damit ging auch die Liquidierung zahlreicher Ortschaften einschließlich ihrer Kirchen einher.

Bei einigen präsentierten Artefakten ist es bislang nicht gelungen, ihre Herkunft aussfindig zu machen. Die Ursache ist vor allem in den chaotischen und unzulänglich dokumentierten Verlagerungen der Kunstwerke im Verlauf des gesamten 20. Jahrhunderts zu suchen. Bei den meisten Ausstellungsstücken sind aber die Fundorte bekannt und werden in der nachstehenden Übersicht angeführt.

BŘEZNEC - bývalý kostel sv. Linharta / PIRKEN - ehemalige St. Leonhardkirche
Kostel vznikl nejpozději ve druhé polovině 14. století na protáhlé obecní návsi. V letech 1749–1769 byl barokně přestavěn. V roce 1982 byla stavba bezdůvodně zbořena.

Die Kirche ist spätestens in der zweiten Hälfte des 14. Jahrhunderts auf dem länglichen Dorfanger entstanden. In den Jahren 1749–1769 erfuhr sie einen Barockumbau. Im Jahr 1982 wurde das Gotteshaus ohne sichtlichen Grund abgerissen.

BREZNO – bývalá kaple Bolesné Panny Marie
PIESEN – ehemalige Kapelle der schmerzreichen Jungfrau Maria
 Raně barokní kaple z poloviny 17. století byla v roce 1671 rozšířena a poté v roce 1710 přestavěna. Říkalo se jí také „horní“ či „velká“ a po roce 1783, kdy k ní byl přenesen hřbitov, také „hřbitovní“. Byla zobraena v roce 1965. Die Frühbarockkapelle von der Mitte des 17. Jahrhunderts wurde 1671 erweitert und 1710 umgebaut. Sie wurde auch „obere“ oder „große“ Kapelle genannt und als nach 1783 der Friedhof hierher verlegt wurde, hieß sie auch „Friedhofskapelle“. Abriss 1965.

BREZNO – kostel sv. Petra a Pavla / PRIESEN – Kirche der Hll. Petrus und Paulus
Původně středověký kostel je doložen již k roku 1352. V letech 1739–1762 byl přestavěn na monumentální barokní chrám podle plánů slavného pražského architekta Kiliana Ignáce Dienzenhofera.
Die ursprünglich mittelalterliche Kirche ist bereits zum Jahr 1352 belegt.
In den Jahren 1739–1762 wurde sie nach den Plänen des berühmten Prager Architekten Kilian Ignaz Dienzenhofer zu einem monumentalen Barock-Gotteshaus umgebaut.

HASIŠTEJN - hrad / HASSENSTEIN - Burg
Hrad byl postaven před rokem 1348. Jeho nejstaršími částmi jsou velká okrouhlá věž, gotická kaple s křížovou klenbou a hradní palác na jižní straně. V 15. a 16. století sloužil jako sídlo Hasištejnských Lobkoviců. Dnes je z hradu zřícenina.
Die Burg wurde vor 1348 erbaut, ihre ältesten Teile sind der große runde Turm, die gotische Kapelle mit Kreuzgewölbe und der Palas. Im 15. und 16. Jahrhundert diente sie als Sitz der Hassenstein von Lobkowitz. Heute steht hier eine Burgruine.

CHOMUTOV – děkanský kostel Nanebevstání Panny Marie
KOMOTAU – Dechaneikirche Mariä Himmelfahrt

Kostel byl postaven již na konci 13. století. Po roce 1516 prošel zásadní pozdně gotickou přestavbou pod vedením architekta Jörga Schremleho. V roce 1542 byla vestavěna západní křuchta a roku 1585 jižní tribuna, obě již v renesančním stylu.

Die Kirche wurde bereits Ende des 13. Jahrhunderts gebaut. Nach 1516 erfuhr sie unter der Leitung des Baumeisters Jörg Schremle einen grundlegenden spätgotischen Umbau. Im Jahr 1542 wurde die Westempore eingezogen, 1585 die Südtribüne, beide im Stil der Renaissance.

HORNÍ VES – kostel sv. Barbory / OBERDORF – St. Barbara
Stavba pochází z druhé poloviny 15. století, na počátku 16. století byl pozděně goticky upraven presbytář. Zbývající část kostela nebyla nikdy dostavěna. Plány Jiřího Popela z Lobkovic z roku 1593 na dostavbu kostela a vybudování kláštera nebyly realizovány.
Das Bauwerk stammt aus der zweiten Hälfte des 15. Jahrhunderts, zu Beginn des 16. Jahrhunderts wurde das Presbyterium spätgotisch umgebaut, die restlichen Kirchenteile sind nie vollendet worden. Die Pläne des Georg Popel von Lobkowitz aus dem Jahr 1593 zum Ausbau der Kirche sind nicht verwirklicht worden.

JIRKOV – kostel sv. Jiljí / GÖRKAU – St. Aegidiuskirche
Původní raně gotický obranný kostel byl postaven již kolem roku 1300. Byl vybudován na opěvněném ostrůvku na řece Běle a přístupný jen po mostě. V roce 1538 byl pozdně gotický přestavěn a v letech 1540–1545 byla přistavěna věž. Die ursprünglich frühgotische Wehrkirche ist schon um das Jahr 1300 errichtet worden, und zwar auf einem befestigten Inselchen im Flüssen Biele, sodass sie nur über eine Brücke zu erreichen war. Im Jahr 1538 wurde sie spätgotisch umgebaut, zwischen 1540 und 1545 ist der Turm hinzugekommen.

KADAN' – bývalý klášter františkánů-observantů
KAADEN - ehemaliges Kloster der Franziskaner-Observanten
 Klášterní kostel byl postaven na místě poutní kaple Čtrnácti sv. pomocníků, která vznikla ještě před rokem 1450. Klášter byl založen v roce 1473 a kostel dokončen o dvacet let později. Od dvacátých let 16. století procházel klášter těžkou krizí v souvislosti s náboženskou reformací. Dnes zde sídlí Městské muzeum v Kadani.

Die Klosterkirche wurde an der Stelle der Wallfahrtskapelle der Vierzehn Heiligen Nothelfer erbaut, die bereits vor 1450 entstanden war. Das Kloster ist 1473 gegründet und zwanzig Jahre später vollendet worden. Ab den zwanziger Jahren des 16. Jahrhunderts hat das Kloster infolge der Reformation eine schwere Krise durchmachen müssen. Heute hat hier das Stadtmuseum von Kaaden seinen Sitz.

KRIMOV - kostel sv. Anny / KRIMA - St. Annenkirche
 Kostel vznikl již ve 14. století, pozděně gotická úprava stavby probíhala kolem roku 1530. Obrannou funkci kostela dokládají dochované střílny pod korunní římsou.
 Die Kirche ist schon im 14. Jahrhundert entstanden, der spätgotische Umbau erfolgte um das Jahr 1530. Ihre Funktion als Wehrkirche wird von den erhaltenen Schießscharten unter dem Kranzgesims belegt.

NOVÉ SEDLO NAD BILINOU – bývalý kostel sv. Petra a Pavla
NEUDORF AN DER BIELA – ehemalige Kirche der Hl. Petrus und Paulus
 Z pozdně románského kostela z doby kolem roku 1230 se dochoval bohatě
 zdobený sloupkový portál z jižní zdi, který je deponován v Oblastním muzeu
 v Chomutově. Kostel spolu s obcí ustoupil těžbě hnědého uhlí v roce 1972.
 Von der spätromanischen Kirche aus der Zeit um 1230 ist nur das
 reich verzierte Säulenportal in der Südwand zurückgeblieben, das im
 Regionalmuseum in Komotau deponiert ist. Kirche und Ortschaft mussten
 1972 der Braunkohleförderung weichen.

OTVICE - kostel sv. Barbory / UDWITZ - St. Barbarakirche
Kostel byl postaven koncem 13. století. V roce 1655 byl obnoven a v roce 1897 nahrazen novostavbou v pseudogotickém stylu se změněnou orientací k severu a vysvěcen roku 1905.
Die Kirche wurde im 13. Jahrhundert gebaut, 1655 wieder hergestellt und 1897 durch einen pseudogotischen Neubau mit veränderter Nordausrichtung ersetzt; Weihe 1905.

BRUNÉROV – bývalý kostel sv. Petra a Pavla
BRUNNERSDORF – ehemalige Kirche der Hll. Petrus und Paulus
 Farní kostel vznikl již ve 13. století, patronátní právo drželi až do roku 1542 kadaňští johanité. V 17. století byla stavba barokně upravena a v 18. století pak přestavěna. Obec spolu s kostelem musela v letech 1962–1966 ustoupit těžbě hnědého uhlí.
 Die Pfarrkirche ist schon im 13. Jh. entstanden, das Patronatsrecht lag bis 1542 in den Händen der Kaadner Johanner. Im 17. Jahrhundert erhielt sie eine Barockgestalt, in 18. Jahrhundert wurde sie umgebaut. Ortschaft und Kirche mussten in den Jahren 1962–1966 einem Braunkohletagebau Platz machen.

PRÍSEČNICE – bývalý hřbitovní kostel sv. Mikuláše
PRESSNITZ – ehemalige Friedhofskirche zu St. Nikolai
 Gotický kostel z 15. století byl rodovým pohřebišťem Lobkoviců, v roce 1500
 zde byl pohřben slavný český humanista Bohuslav Hasištejnský z Lobkovic.
 Kostel byl zbourán v roce 1963, obec pak ustoupila stavbě vodní nádrže
 o necelých deset let později.
 Die gotische Kirche aus dem 15. Jahrhundert war die Familiengrablege
 der Lobkowitz; im Jahr 1510 wurde hier der berühmte tschechische Humanist
 Bohuslav Hasenstein von Lobkowitz beigesetzt. Die Kirche wurde 1963
 abgerissen, die Ortschaft fiel rund zehn Jahre später dem Bau eines Stausees
 zum Opfer.

SOUBORY VYSTAVENÝCH DĚL /
AUSGESTELLTE WERK-KOLLEKTIONEN

● Sochařství 14. století a krásný sloh /
Die Bildhauerkunst des 14. Jahrhunderts
und der Schöne Stil

● Socharství pohusitské doby /
Die Bildhauerkunst nach der Hussitenzeit

**Sochařství pozdní gotiky /
Die Bildhauerkunst der Spätgotik**

● Desková malba pozdní gotiky / Die Tafelmalerei der Spätgotik

● Renaissance a reformace / Renaissance und Reformation

TUSIMICE – bývalý kostel sv. Michala / TUSCHMITZ – ehemalige St. Michaeliskirche
Empírová stavba z roku 1823 byla postavena na místě staršího gotického kostela. Od 14. století k němu měl patronátní právo cisterciácký klášter v saském Grünhainu, který zanikl v roce 1536. Dlouhodobě neudržovaná stavba kostela byla zlikvidována spolu s obcí v roce 1972 kvůli stavbě hnědouhelné elektrárny.

Der Empirebau aus dem Jahr 1823 wurde an der Stelle einer älteren gotische Kirche errichtet. Seit dem 14. Jahrhundert hielt das 1536 untergegangene Zisterzienserkloster im sächsischen Grünhain das Patronatsrecht daran. Die langfristig verwahrloste Kirche wurde samt der Ortschaft 1972 wegen des Baus eines Braunkohlekraftwerks abgerissen.

UDLICE – kostel Povýšení sv. Kříže / EIDLITZ – Kirche der Erhöhung des hl. Kreuz
Z původního opevněného pozdně románského kostela z doby před polovinou 13. století je dodnes zachována apsida s obloučkovým vlysem, východní část lodí a sakristie. Stavba byla přestavěna v pseudogotickém slohu v letech 1841 až 1857.

Aus der ursprünglichen befestigten spätromanischen Kirche aus der Zeit vor der Mitte des 13. Jahrhunderts sind heute eine Apsis mit Bogenfries, der Langhaus-Ostteil und die Sakristei erhalten. Sie wurde in den Jahren 1846 bis 1857 im pseudogotischen Stil umgebaut.

UHOŠTANY – kostel sv. Havla / ATSCHAU – St. Galluskirche
Původně gotický kostel z počátku 14. století byl za husitských válek značně poškozen a pak znovu vysvěcen až ve druhé polovině 15. století. Věž pochází z roku 1626 a je v ní zachován původní hodinový stroj. V letech 1772–1775 byl kostel později barokně přestavěn.

Die ursprünglich gotische Kirche aus dem frühen 14. Jahrhundert wurde im Lauf der Hussitenkriege stark beschädigt und dann erst in der zweiten Hälfte des 15. Jahrhundert neu geweiht. Der Turm stammt aus dem Jahr 1626 und enthält noch das ursprüngliche Uhrwerk. In den Jahren 1772–1773 erfolgte ein Spätbarock-Umbau der Kirche.

VILEMOV - kostel sv. Mikuláš / **WILLOMITZ** - St. Nikolaikirche
 Renesanční kostel z roku 1612 byl postaven na místě staršího gotického kostela. Výjimečné raně barokní vnitřní vybavení včetně monumentálního hlavního oltáře pochází z roku 1673. V 18. století byl pozdně barokně upraven.
 Die Renaissancekirche aus dem Jahr 1612 ist an der Stelle einer älteren gotischen Kirche entstanden. Die außergewöhnliche frühbarocke Innenausstattung einschließlich des monumentalen Hochaltars stammt aus dem Jahr 1673. Im 18. Jahrhundert erfuhr sie einen Spätbarock-Umbau.

ZAHORANY – kostel sv. Jana Evangelisty / SEHRLES – Kirche des Hl. Evangelisten Johannes
Kostel je doložen již k roku 1367. Po husitských válkách byl znovu opraven a v roce 1754 zbarokizován. V 16. a na počátku 17. století byl za správy Rabe z Brus protestantský.

Die Kirche ist schon aus dem Jahr 1367 belegt. Nach den Hussitenkriegen wurde sie wiederhergestellt, im Jahr 1754 barock umgebaut. Im 16. und frühen 17. Jahrhundert wurde sie unter der Verwaltung der Räber von Brus protestantisch.

ŽELINA - kostel sv. Vavříne / SEELAU - St. Laurentiuskirche
Z pozdně románského kostela z poloviny 13. století se dochoval presbytář s východní apsidou s obloučkovým výhledem. Dvoudolý je raně gotický z konce 13. století. Kostel byl pak ještě přestavěn v roce 1484 a v první polovině 18. století zbarokizován. V roce 1961 jej silně poškodil požár.
Aus der spätromanischen Kirche von der Mitte des 13. Jahrhunderts ist das Presbyterium samt Ostapsis mit Bogenfries erhalten geblieben. Das frühgotische Zweischiff stammt vom Ende des 13. Jahrhunderts. Die Kirche wurde noch 1484 umgebaut und erhielt in der ersten Hälfte des 18. Jahrhunderts ein barockes Aussehen. Im Jahr 1961 wurde sie von einem Brand stark lädiert.